

İNFAK ABİDESİ BİR SAHÂBÎ: EBÛ TALHA (R.A)

Asıl ismi Zeyd b. Sehl olan ama daha fazla Ebû Talha künyesi ile bilinen Ensâr'ın bu büyük insanı, Enes ve Bera b. Malik'in anneleri olan Ümmü Süleym'in eşi, dolayısı ile onların üvey babalarındır. Çok farklı bir sahâbî olan Ebû Talha tam bir infak abidesi ve kahramanıdır. O bir gün Mescid-i Nebevi'de, otururken, Efendimiz'in (sas) mübarek lisanından şu ayet süzülecekti: **“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça, infak etmedikçe gerçek iyiliğe (kâmil imana) eremezsiniz! Her ne infak ederseniz muhakkak Allah onu çok iyi bilir!”** Ali İmran Sûresi'nin 92. ayeti olan bu hakikati duyar duymaz, Ebû Talha: “Acaba benim sevdiğim şeyler nedir?” diye sormaya başlamıştı. Çünkü Rabbimiz, “Ey Müslümanlar! Evde kullanmadığınız eşyalarınızı infak edin dememişti, gözden çıkardığınız şeyleri Allah yolunda verin dememişti! Nasreddin Hoca gibi, yere dökülen yoğurdu artık toplama imkânı olmadığı için bu da benim sadakam olsun şeklinde verilmesini istememişti.” Neydi Rabbimizin istediği? Sevdiğiniz şeylerden infak edin demişti. Bu ayeti kendi üzerine aldığı için Zeyd b. Hârise çok sevdiği *Sebel* isimli atının yularını tutup Mescid'e getirmiş; “Ya Resûlullah! Allah sevdiğiniz şeyi infak edin dedi, ben de bu atımı çok seviyorum, şahit ol infakımdır” deyip,

atını oraya bırakmıştı.¹⁷⁴ Hz. Ömer bu ayeti duyunca çok sevdiği cariyesini azat etmiş,¹⁷⁵ Abdullah b. Ömer bu ayeti duyunca kölesi Nafi'yi,¹⁷⁶ cariyesi Mercane'yi infak etmişti.¹⁷⁷ Bu ayeti yıllar sonra duyan Ömer b. Abdulaziz ise, çuvallara şekerler doldurup dağıtmaya başlamıştı. Birileri demişti ki: "Ey Ömer! Şeker dağıtacağına, para dağıtsan daha iyi olmaz mı?" Ömer b. Abdulaziz demişti ki: "*Allah para dağıtın demedi, neyi seviyorsanız onu dağıtın dedi; ben de şekeri çok seviyorum, bunun için şeker dağıtıyorum!*"¹⁷⁸

Ebû Talha da bu ayeti duyar duymaz kendini sorgulamıştı. En çok neyi seviyorum diye ve bulmuştu. Medine'nin sıcaklarında oturup gölgelendiği, suyundan içtiği, o su ki, Medine'nin en güzel ve en tatlı suyu idi; orası *Bir-u Hâ* kuyusunun bulunduğu bahçesi idi. Efendimiz de (sas) o kuyuyu ve o bahçeyi çok sever ve bazen dinlenmek için oraya giderdi. Ebû Talha işte bu bahçesini infak edecekti. Hemen geldi Efendimiz'in huzuruna ve dedi ki: "*Ya Resûlüllah! Allah sevdiğiniz şeylerden infak edin ki, gerçek iyiliğe eresiniz buyurdu. Benim de en çok sevdiğim şey Bir-u Hâ'dır; sen şahit ol ki, o benim infakımdır!*" Efendimiz (sas) bu büyük infak karşısında dedi ki: "*Beğ, beğ... Zalike malün rabih/ Zalike malün rabih/ Peh, peh... İşte kâr eden mal budur, işte kâr eden mal budur.*"¹⁷⁹

Ebû Talha, yine bir gün Mescid-i Nebevi'ye yakın, başka bir bahçesinde namaz kılıyor; o anda bahçeye inanılmaz güzellikte bir kuş giriyor... Bahçe güzel, kuş güzel; oradan oraya kuş öterek konuşunca, Ebû Talha'nın dikkati dağılıyor, o kuşa ve bahçeye takılıyor ve kaç rekât namaz kıldığını unutuyor. Bu o kadar onu derinden etkiliyor ki, namazını iade ediyor, hemen soluğu Efendimiz'in yanında alıyor. Başından geçenleri Efendimiz'e anlatı-

174. Suyûti, *Dürri'Mensûr*, c. 2, s. 260, 261

175. Suyûti, *Dürri'Mensûr*, c. 2, s. 260

176. Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'an*, c. 4, s. 274

177. Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, c. 6, s. 326

178. Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'an*, c. 4, s. 274

179. Buhârî, *Zekât*, 44

yor ve sonra diyor ki: **“Ya Resûlullah! Bana namazımın rekâtlarını unutturan ve bana namazımın huşusunu bozduran bu bahçemi Allah yolunda infak etmek istiyorum. Sen nasıl istersen o bahçeyi öyle kullan!”**¹⁸⁰ Efendimiz (sas) onun bu infakını kabul ediyor ve o bahçeyi Ebû Talha'nın yakın akrabaları olan bazı sahâbiler arasında taksim ediyordu. Ebû Talha'nın namazının huşusunu bozduğu için buna sebep olan bahçesini infak etmesi, durup üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Ebû Talha'nın ve hanımı bir teslimiyet kahramanı olan Ümmü Süleym'in infak konusunda hatırları çoktur. Onların bir hatırasını Ebû Hureyre şöyle nakleder:

Medine'nin kışık günleri, dışarıdan bir misafir gelmiş. Efendimiz'in elinde, avucunda hiçbir şey yok; bu halde iken: **“Bu misafirimizi evinde ağırlayarak, Allah'ın rahmetini elde edecek kimse yok mu?”** diyor. Ebû Talha anında ayağa kalkarak: “Ben Ya Resûlullah! Onu ben misafir ederim” diyordu. Alıp o misafiri evine götürüyor, hanımı Ümmü Süleym'e diyor ki: “Bu Resûlullah'ın misafiridir, onu bu gece biz ağırlayacağız. Ona ikram edeceğimiz bir şey var mı?” Ümmü Süleym diyor ki: “Evde sadece çocukların yiyeceği kadar yemeğimiz var, başka da evde hiçbir şeyimiz yok!” Bu söz üzerine Ebû Talha diyor ki: “O zaman çocukları oyala ve onlara yemek vermeden uyut, sonra sofrayı kur, lambayı da söndür; biz yer gibi yapar, oyalanırız; misafirimizin karnını böyle doyurmuş oluruz.” Aynen dedikleri gibi yaparlar; kendi çocuklarını aç yatırılar, kendileri sofraya otururur yer gibi yaparlar, ışık olmadığı için bir şeyler fark edilmez, neticede misafirlerinin karnını doyururlar. Sabah namazı vakti, Ebû Talha, misafirini alıp Mescid'in yolunu tuttuğunda, Efendimiz (sas) mübarek dişleri görünürcesine gülerek onları karşılar: **“Ebû Talha! Yine ne yaptın Rabbin bu kadar hoşnut oldu?”** deyip Haşr Sûresi'nin 9. ayetini okur.¹⁸¹ Ayette Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Daha önce-**

180. İbn Abdilberr, *el-İstiâb*, c. 2, s. 123

181. Buhârî, *Tefsir*, 6; Müslim, *Eşribe*, 172, 173

den Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler, kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık hissetmezler. Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.”¹⁸²

Ayette övülen davranış, *isâr* tavrıdır. *İsâr*, insanın sadece kendisi için yaşaması değil, başkaları için yaşamasıdır. Yani, yaşamak için yaşamak değil, yaşatmak için yaşamaktır. Bu halin saâdet asrında en güzel örneklerinden biri olan Ebû Talha, bizlere infak ve *isâr* adına çok önemli mesajlar vermektedir.

182. Haşr Sûresi, 59/9